

Handlingsplan mot mobbing for Straume skole

1.0 Mål:

Straume skole har som mål i samarbeid med heimene å arbeide kontinuerlig med å skape et trygt og positivt miljø for alle skolens barn og voksne

Planens innhold:

3.0	Definisjon – tall og kunnskap	6.0	Forebygging
3.1	Mobbingens mange kjennetegn	6.1	Hjemmenivå
3.2	Gruppedferd eller ”gjengmentalitet”	6.2	Skolenivå
3.3	Kjennetegn ved mobbere	6.21	Ansvarlig
3.4	Kjennetegn ved mobbeofre.	6.22	Tiltak for et godt skolemiljø
3.5	Tilskuerne. De som ”ikke er med”.	6.3	Klassenivå
3.6	Lærer som mobber	6.31	Ansvarlig
3.61	Tiltak	6.32	Tiltak for et godt klassemiljø
4.0	Opplæringsloven	6.4	Individnivå
4.1	Lovendringene som gjelder fra 01.04.03	6.41	Ansvarlig
5.0	De voksne sitt ansvar	6.42	Tiltak på individnivå
		7.0	Når mobbing er avdekket

3.0 Definisjon – tall og kunnskap

Mobbing er negativ eller ondsindig adferd som gjentas og foregår over tid. Mobbingen er preget av ubalansert styrkeforhold mellom partene. (Dan Olweus' definisjon)

Om lag 70000 barn og unge er daglig involvert i problemet, enten som mobbere eller som mobbeofre. Fenomenet opptrer hyppigst i barneskolen og avtar oppover i utdannings-systemet. Mobbing er i en viss grad et problem i arbeidslivet eller på arbeidsplasser blant voksne. Ca 100 mennesker tar årlig sitt liv som følge av mobbing. Blant mobberne er guttene mest aktive og utøver fysiske overgrep, men jenter er i økende grad aktive som mobbere. Om lag 2% av elevene uttrykker at de blir mobbet av lærer. (Dan Olweus)

3.1 Mobbingens mange kjennetegn

Trusler
Håning
Slengord

Blikk
Minespill
Taushet

Manipulering av vennskaps-
forhold
Utfrysing

Skubbing
Dytting
Slåing
Sparking
Pressing

Sukk
Hvisking
Kropsspråk
Ryktemakeri
Baksnakking

Sosial isolering
Nedsettende, ubehagelige ord
Misbruk av telefon
Misbruk av SMS
Misbruk av internett

3.2 Gruppeadferd eller "gjengmentalitet"

Er sosialt smittsomt.

Undertrykker og svekker enkeltindividenes sperremekanismer mot aggressiv adferd.

Individuell ansvarsfølelse undertrykkes og svekkes.

Gruppens oppfatning av mobbeofferet endres over tid.

Lederlojale medlemmer – mest av frykt.

3.3 Kjennetegn ved mobbere

Kan ha trang til å dominere og undertrykke andre.

Kan ha behov for å skjule egne svakheter.

Kan ha manglende medfølelse.

Kan være aggressive.

Kan ha uheldige hjemmeforhold.

Kan ha egne storhetstanker.

3.4 Kjennetegn ved mobbeofre

Kan ha svakt selvbilde.

Har liten evne til å hevde seg.

Kan ha liten evne til å sette grenser.

Kan være engstelige og usikre.

Liten lyst å gå på skolen, økende fravær.

Ofte vondt i magen og hodepine.

Ødelagte klær og skolesaker

Viser lett frykt og tar til tårene.

Prøver å skjule situasjonen sin.

Er ofte ensomme og mindre populære i gruppen.

Er oppofrende, godtroende og omsorgsfulle.

Har ofte yngre venner.

3.5 Tilskuerne. De som "ikke er med"

Har svak forståelse av situasjonen.

Frykter for følgen etter "sladder".

Lovlig-gjør overgrep hvis de ikke griper inn.

"Den som tier, samtykker".

3.6 Lærer som mobber

Kan ha problemer med yrkesrolle.

Kan ha problemer med egen voksenrolle.

Kan ha mangel på medfølelse.

Kan selv være mobbet.

Kan ha uheldige motsetningsforhold til en eller flere elever.

Kan ha behov for å skjule egne svakheter

Kan være aggressiv.

Kan være under stort arbeidspress

Kan ha personlighetsforstyrrelser.

3.61 Tiltak

Rektor informeres av foreldrene hvis det er elever som mobbes. Er en kollega utsatt for mobbing, skal også rektor informeres.

I begge tilfeller, etter at rektor har innhentet opplysninger om det som er kjent i saken, holder hun/han medarbeidersamtale med den påklagete lærer. Det kan komme på tale å flytte lærer til annen klasse dersom elever mobbes.

I tilfelle den påklagete ikke retter seg etter rektors veiledning, kan rektor i samarbeid med sin overordnede følge de retningslinjene som gjelder i personalsaker. (Forvaltningsloven)

4.0 Opplæringsloven § 9a-1

Alle elever er rettslig vernet av Opplæringslovens § 9, og har dermed rett til et trygt sosialt og fysisk miljø. Lovteksten er slik:

"Alle elever i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring"

4.1 Lovendringene som gjelder fra 1. april 2003:

Hvis en elev eller foresatt etterlyser tiltak for å utbedre mangler ved skolens fysiske miljø, skal skolen snarest behandle saken som enkeltvedtak. Jfr. Forvaltningsloven.

Hvis personalet har mistanke om at en elev er utsatt for mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, skal de snarest varsle skolens ledelse, eller selv gripe inn.

Hvis en elev eller foresatt ber om tiltak mot mobbing eller annen krenkende adferd, skal skolen snarest behandle saken som enkeltvedtak.

Elevene skal tas med i planlegging og gjennomføring av det systematiske arbeidet for helse, miljø og sikkerhet ved skolen – tilpasset deres alderstrinn.

5.0 De voksnes ansvar

Å skape et godt skolemiljø.

Å involvere seg og være tilgjengelig inne og ute.

Å lytte til elevene og ta dem på alvor.

Å gripe raskt inn ved problemer.

Vise tydelig overfor involverte når adferden deres er uakseptabel og ta ansvar ved å følge opp.

Å holde øye med tause elever.

Å ha en klar og tydelig kommunikasjon, både i ord og kropps-språk.

Å kjenne til egen sårhet og være den bevisst.

Å være troverdig.

6.0 Forebygging.

6.1 Hjemmenivået

Foreldrene bør jobbe hjemme med toleranse og respekt for andre mennesker. Barna må lære at alle er forskjellige, men likeverdige. Å lære barn god oppførsel er å forebygge mobbing.

6.2 Skolenivået

6.21 Ansvarlig

Rektor er overordnet ansvarlig for at skolens plan og ide samt forebyggende tiltak iverksettes og oppfølges.

6.22 Tiltak for et godt skolemiljø

Skolens psykososiale miljø preges av holdninger der gjensidig respekt og likeverd etterleves.

Alle skolens tilsatte står som gode modeller for elevene.

Kartlegging av trivselen i skolemiljøet.

Alle skolens voksne står vakt om positiv verdi- og holdningsskaping.

Null-toleranse overfor mobbere.

God formell- og uformell kontakt mellom heim og skole.

Aktivt samarbeid mellom heim og skole om trygt og positivt skolemiljø.

Verdien av felles trivselstiltak eller fellesopplevelser ivaretas.

Gode inspeksjonsrutiner i friminuttene med synlighet og tilstedeværelse.

God oversikt over skolens utemiljø.

Mobbeproblemet som fellestema for skolen hvert år.

Voksen-oversikt over hvordan elevene har det ved halvårslige skriftlige trivselsundersøkelser.

Aktivt arbeidende elevråd med forbedring av trivsel og miljø som faste saker på møteagendaen.

6.3 Klassenivået

6.31 Ansvarlig

Klassestyrer eller kontaktlærer er ansvarlig for at skolens forebyggende plan og ide blir praktisert og fulgt opp i klassen.

6.32 Tiltak for et godt klassemiljø

August: Skolens ordens- eller samværsregler gjennomgås i alle klasser.

Klassene lager egne regler som skal gjelde for skoleåret.

September: Mobbebegrepet forklares i alle klassene. Elevene lærer definisjonen.

Årets trivselsundersøkelse gjennomføres umiddelbart etter definisjonen på alle klassetrinn.

- Oktober: Resultatene av årets trivselsundersøkelse presenteres i alle klassene.
Eventuelle endringer av tiltaksplan som følge av undersøkelsen gjennomgås med elevene.
- Januar: Trivselsundersøkelse i 1. klasse.
- Hele året: Regelmessige klassemøter.
Trivsel og trygghet fast tema på klasseforeldremøter.

6.4 Individnivå

6.41 Ansvarlig

Klassestyrer eller kontaktlærer er ansvarlig for at skolens forebyggende plan og ide blir praktisert og fulgt opp på individnivået.

6.42 Tiltak på individnivå

Elevsamtaler, høst- og vårhalvåret med trivsel og trygghet som tema.

Trivsel og trygghet fast tema i foreldrekonferanser.

Spesiell oppmerksomhet rettet mot elever med særskilte behov.

7.0 Når mobbing er avdekket.

Mobber og mobbeoffer har samtaler hver for seg med lærer og rektor. Det som har hendt, skrives ned. Partenes foreldre underrettes og blir med under videre samtaler.

Partene sammenkalles. Det legges vekt på å gi mobber forståelse av de alvorlige følgene mobbing har for den den rammer. Det opprettes kontrakt som underskrives av de involverte. Partene kan ha foreldrene tilstede.

Konsekvensene for mobber iverksettes. Konsekvensene skal være klart uttrykt i skolens ordensreglement, slik at de er kjente for mobber. Valg av konsekvenser avgjøres av klasselærer og rektor sammen og må stå i forhold til mobbingens alvorlighetsgrad.

Oppfølgingsplan som angår kontakt mellom mobber, mobbeoffer og deres foresatte settes opp av rektor og klasselærer. Planen skal inneholde møtetider, tiltak, tidsrammer og ansvarsforhold.

Rektor i samråd med klasselærer og foreldre avgjør om ekstern kompetanse som helsesøster, PPD, politi og andre skal involveres.

Kontrakt, oppfølgingsplan og alle avgjørelser i saken skal være skriftlig dokumenterte og oppbevares i elevmappe med kopier i skolens arkiv.

Skolens voksne personell skal informeres i nødvendig grad om mobbesaken for å skjerpe kontrollen med den videre utviklingen.

Rektor er ansvarlig for den eksterne kommunikasjonen.

Godkjent av Samarbeidsutvalget 10.juni 2004
Revisjon: Våren 2005